

Література

1. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3781-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 50.
2. Мулявка Д.Г. Адміністративно-правове забезпечення приватної детективної (розшукової) та недержавної охоронної діяльності: автореф. дис.... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Західноукраїнський нац. ун-т. Тернопіль, 2020. 43 с.
3. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 5. 2003. 736 с.
4. Еллинек Г. Право современного государства. Т. 1. Общее учение о государстве. 2-е изд. СПб.: Н.К. Мартынов, 1908.

УДК 342.951;351.82;004.9

Кондрат Л.Г., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СИСТЕМИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Система недержавного пенсійного забезпечення (надалі – система НПЗ) складає третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні і базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення [1].

Разом з тим, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та поширення тенденції до діджиталізації, що з одного боку створює більш комфортні умови для використання населенням України фінансових послуг та їх продуктів, з іншого – призводить до поширення випадків шахрайства, відмивання грошей окремими особами тощо.

Тому, досить важливим питанням на сьогодні є захист населення пенсійного віку від зазначених вище подій. У зв'язку з чим пропонується розглянути можливі шляхи створення відповідних умов надійності роботи окремих суб'єктів системи НПЗ.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 № 1057-IV (далі по тексту – Закон № 1057) суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення є: недержавні пенсійні фонди; страхові організації, які уклали договори страхування довічної пенсії з учасниками фонду, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду; банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків; вкладники та

учасники пенсійних фондів, учасники накопичувальної системи пенсійного страхування; вкладники пенсійних депозитних рахунків; учасники недержавного пенсійного забезпечення; засновники пенсійних фондів; роботодавці - платники корпоративних пенсійних фондів; саморегулювні організації суб'єктів, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення; адміністратори пенсійних фондів; компанії з управління активами; зберігачі; аудитори; особи, які надають консультаційні та агентські послуги відповідно до цього Закону [2].

Закон № 1057 у статті 4 визначає принципи діяльності НПЗ [4]. Одним із таких принципів є принцип індивідуальної відповідальності суб'єктів системи НПЗ за порушення норм, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Окремі суб'єкти системи НПЗ такі, як адміністратор, компанія з управління активами, банк-зберігач та деякі інші, несуть індивідуальну відповідальність перед державними органами, які здійснюють державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення, виконуючи відповідні вимоги, передбачені законодавством, що в певній мірі створює надійні умови фінансової безпеки.

Так, вимоги до програмно-технічного забезпечення персоніфікованого обліку пенсійних накопичень учасників НПФ спрямовані на забезпечення правильності ведення персоніфікованого обліку коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників НПФ, унеможливлення зловживань із ними, викривлення інформації, а також надійне збереження конфіденційних даних.

Граничні розміри оплати послуг установ, які обслуговують діяльність НПФ, встановлені для убезпечення пенсійних накопичень від виплати за їх рахунок різноманітних заохочень чи винагород працівникам адміністратора, компанії з управління активами або банку-зберігача.

Важливим питанням забезпечення фінансової безпеки НПФ є майнова відповідальність адміністраторів, компаній з управління активами та банків-зберігачів за збитки, завдані НПФ внаслідок неналежного управління фондом.

Так, Законом України № 1057 визначено, що відшкодування збитків, завданих адміністратором, КУА чи банком-зберігачем, внаслідок порушення останніми норм законодавства чи умов договорів, здійснюється за рахунок їх резервних фондів, а у разі недостатності – за рахунок іншого майна.

Крім того, Законом України № 1057 передбачена також майнова відповідальність членів ради, однак підстави і механізм притягнення до такої відповідальності не врегульовані. Нажаль, у даному законі також не міститься норм про відповідальність за зобов'язання фонду засновників НПФ, які беруть участь в управлінні фондом шляхом проведення зборів засновників.

До того ж, важливим положенням Закону України № 1057, спрямованим на забезпечення фінансової безпеки НПФ, є те, що фонд не може бути проголошений банкрутом, оскільки сума його зобов'язань перед учасниками завжди дорівнює чистій вартості пенсійних активів. Тому НПФ не може бути ліквідований за законодавством про банкрутство. Для НПФ передбачений особливий режим ліквідації, за яким всі пенсійні кошти переводяться до іншого фонду, страхової компанії чи на депозитний рахунок у комерційному банку [2].

Однак, не дивлячись на зазначені вище засоби адміністративно-правового впливу на суб'єктів системи НПЗ з боку держави, на сьогодні залишається багато питань щодо надійності функціонування такої системи в умовах глобальної діджиталізації.

Адже, використовуючи інноваційні технології та бази даних великих компаній та навіть банків, все частіше трапляються випадки шахрайства. Наприклад, одним із способів легалізації грошей є саме вкладання їх в якості відрахувань до НПФ, використовуючи останні в якості тимчасової платформи для зберігання незаконно отриманих прибутків.

Саме тому важливим моментом є відстеження легальності таких надходжень до НПФ. Проте, на сьогодні в жодного із суб'єктів системи НПЗ такого обов'язку законом не передбачено, не дивлячись на те, що недержавні пенсійні фонди самі по собі є фінансовими установами, хоч і неприбутковими. Відтак, хоча б в особі своїх засновників мають бути зацікавлені в надійності свого функціонування задля поширення тенденції властивої системі НПЗ добровільної участі вкладників.

Література

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 49. Ст. 376.

2. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1057-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 47. Ст. 372.

УДК 342.721(043.2)

Кравчук В.О., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ

З розвитком цифрових технологій особливої актуальності набуває проблема захисту персональних даних. Право на захист персональних даних у світі розглядається переважно як фундаментальне, тому що